

ความพึงพอใจของเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดขอนแก่นที่มีต่อการดำเนินงานและบริการของสมาคมชาวไร่อ้อยอีสานกลาง

Satisfaction of Sugar Cane Growers in Khon Kaen Province on Administration and Services Given by The Central Isarn Sugar Cane Growers Association

อิษฐ์ อินทรภูมิ (Itch Intarapoom)* ดร.นิวัฒน์ มาศวรรณา (Dr.Niwat Martwanna)**

บทคัดย่อ

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อยที่ศึกษา ส่วนใหญ่ปลูกอ้อยในต้นฤดูฝน โดยมีการไถเตรียมดินก่อนทำการปลูกอ้อยเฉลี่ย 2.2 ครั้ง ปุ๋ยที่เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้คือสูตร 16-16-8 ในอัตราเฉลี่ย 65.03 กิโลกรัมต่อไร่ เกษตรกรประมาณกึ่งหนึ่งทำการตัดอ้อยในเดือนมกราคม-มีนาคม และใช้แรงงานคนเป็นหลักในการเก็บเกี่ยวหรือตัดอ้อย ปัญหาที่สำคัญที่สุดคือ ราคาอ้อยไม่แน่นอนในแต่ละปี เกษตรกรชาวไร่อ้อยมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานและบริการของสมาคมชาวไร่อ้อยอีสานกลางโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่ปลูกอ้อยแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานและบริการของสมาคมชาวไร่อ้อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในหลายประเด็น โดยเกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่ปลูกอ้อยน้อยกว่ามีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่มีขนาดพื้นที่ปลูกอ้อยมากกว่า ดังนั้น สมาคมชาวไร่อ้อยควรให้ความสนใจในความต้องการและความคาดหวังของเกษตรกรรายใหญ่ ที่มีต่อสมาคมในการให้บริการด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานให้เป็นที่พึงพอใจของเกษตรกรชาวไร่อ้อยต่อไป

ABSTRACT

The results of this study revealed that the majority of growers planted sugarcane at the beginning of rainy season. On average, the lands were ploughed 2.2 times before planting. The majority of growers applied chemical fertilizers, formula 16-16-8, at an average rate of 65.03 kilograms per rai. Approximately a half the growers harvested sugarcane during January-March using manual labors. The most important problem faced by the growers was fluctuating sugarcane price. The sugarcane growers were moderately satisfied with administration and services given by the Central Isarn Sugarcane Growers Association. The growers with different size of sugarcane growing areas were satisfied with the services differently in some issues. The growers with a small size of sugarcane growing tended to satisfy with the services higher than a large size of sugarcane growing on some issues. Therefore, the Central Isarn

* นักศึกษา หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Sugarcane Growers Association should pay more attention to needs and expectation of the big growers so as to improve their satisfaction with services given.

คำสำคัญ : ความพึงพอใจของเกษตรกรชาวไร่อ้อย สมาคมชาวไร่อ้อย

Key Words : Sugar cane growers satisfaction, Sugar cane grower association

บทนำ

จากคำกล่าวที่ว่า “สามัคคีคือพลัง” ซึ่งหมายถึงพลังที่เกิดจากความสามัคคี จึงทำให้มนุษย์เกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อให้เกิดพลังอำนาจในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายของตน การรวมกันของเกษตรกรที่มีปัญหา ความต้องการ และประกอบอาชีพเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันทำให้เกิดพลังกาย พลังใจ พลังสมองและพลังทรัพย์ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว การรวมกลุ่มกันเป็นสถาบันเกษตรกรจะทำให้เกษตรกรได้รับการปลูกฝังให้มีความรับผิดชอบร่วมกันและช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และยังทำให้เกษตรกรมีอำนาจในการต่อรองหรือรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตน ซึ่งมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเกษตรของประเทศ กลุ่มหรือสถาบันเกษตรกรที่ถือว่ามีความเข้มแข็งและมีพลังอำนาจในการต่อรองสูงสถาบันหนึ่ง คือ สมาคมชาวไร่อ้อย (นิวัฒน์, 2541)

การผลิตอ้อยของประเทศไทยในฤดูกาลผลิตปี 2550/2551 มีพื้นที่ปลูกอ้อยประมาณ 6.2 ล้านไร่ ได้ผลผลิตอ้อย 73.2 ล้านตัน ผลผลิตเฉลี่ย 11.81 ตัน/ไร่ ซึ่งนับว่ายังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง เนื่องจากชาวไร่อ้อยส่วนใหญ่ปลูกอ้อยโดยอาศัยน้ำฝน ขาดการจัดการด้านน้ำดินและปุ๋ย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการผลิตอ้อยเพื่อเพิ่มผลผลิต และลดต้นทุนการผลิตเพื่อให้ชาวไร่อ้อยมีรายได้ในระดับที่สามารถดำรงอาชีพอยู่ต่อไปได้ (สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย, 2551) เฉพาะในเขตจังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่เก็บเกี่ยวอ้อยโรงงานในปี 2550 ทั้งสิ้น 554,771 ไร่ ได้ผลผลิตอ้อย 5,388,989 ตัน เฉลี่ย 9.7 ตัน/ไร่ (สำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น,

2550) เนื่องจากจังหวัดขอนแก่นมีสภาพพื้นที่ตอนเป็นส่วนใหญ่ จึงมีความเหมาะสมในการปลูกอ้อย และยังมีโรงงานน้ำตาลตั้งอยู่ในจังหวัดและบริเวณใกล้เคียงอยู่หลายโรงงานด้วย

การดูแลรักษาผลประโยชน์ในการประกอบอาชีพการทำไร่อ้อยให้กับเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดขอนแก่นนั้น สมาคมชาวไร่อ้อยอีสานกลาง ซึ่งเป็นหนึ่งในสองสมาคมชาวไร่อ้อยที่ตั้งอยู่ในจังหวัดขอนแก่นเป็นองค์กรชาวไร่อ้อยที่มีบทบาทสำคัญ ปัจจุบันมีสมาชิกชาวไร่อ้อยประมาณ 4,000 ราย มีพื้นที่ปลูกอ้อยประมาณ 230,000 ไร่ สมาชิกชาวไร่อ้อยภายใต้การดูแลของสมาคมชาวไร่อ้อยอีสานกลางผลิตอ้อยและนำส่งโรงงานน้ำตาลผลิตเป็นน้ำตาลได้ร้อยละ 9.45 ของปริมาณการผลิตในภาคอีสานหรือร้อยละ 3.60 ของประเทศ มีเขตพื้นที่ให้บริการ 5 จังหวัด คือ ขอนแก่น ชัยภูมิ เลยหนองบัวลำภู และมหาสารคาม เฉพาะในเขตจังหวัดขอนแก่นมีสมาชิกของสมาคม รวม 2,553 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.66 ซึ่งถือว่าเป็นสมาชิกส่วนใหญ่ของสมาคม (สมาคมชาวไร่อ้อยอีสานกลาง, 2543) อย่างไรก็ตาม แม้สมาคมได้เปิดดำเนินการมาเป็นระยะเวลานานและมีพื้นที่ดูแลครอบคลุมถึง 5 จังหวัด แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าจำนวนสมาชิกของสมาคมเพิ่มขึ้นไม่มากนัก เมื่อคำนึงถึงระยะเวลาการเปิดดำเนินการ ซึ่งอาจจะเกิดจากการดำเนินงานและการให้บริการของสมาคมยังไม่เป็นที่พึงพอใจของสมาชิก จึงทำให้มีผู้มาสมัครเป็นสมาชิกใหม่ไม่มากเท่าที่ควรหรือสมาชิกเก่าลาออกไปสมัครเป็นสมาชิกกับสมาคมอื่นในพื้นที่ใกล้เคียง ดังนั้น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดขอนแก่นที่มีต่อการดำเนินงานและบริการของสมาคมชาวไร่อ้อยอีสานกลาง

เพื่อให้ทราบสู่ทางในการปรับปรุงการดำเนินงานและจัดบริการส่งเสริมการเกษตรให้เป็นที่ยอมรับพอใจของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

- 1) สภาพการผลิตและปัญหาในการผลิตอ้อยของเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดขอนแก่น
- 2) ความพึงพอใจของเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดขอนแก่นที่มีต่อการดำเนินงานและบริการของสมาคมชาวไร่อ้อยอีสานกลาง
- 3) เปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรชาวไร่อ้อยที่มีต่อการดำเนินงานและบริการของสมาคมชาวไร่อ้อยอีสานกลางจำแนกตามขนาดพื้นที่ปลูกอ้อย

วิธีดำเนินการวิจัย

ทำการวิจัยแบบสำรวจ (survey research) โดยสำรวจกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดขอนแก่นที่เป็นสมาชิกสมาคมชาวไร่อ้อยอีสานกลางตามบัญชีการขึ้นทะเบียนสมาชิกในการผลิต 2550/51 จำนวน 189 ราย จากจำนวนประชากร 2,553 ราย ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ระหว่างเดือน มีนาคม - พฤษภาคม 2552 โดยมีแบบสัมภาษณ์ (interview schedule) เป็นเครื่องมือช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้สถิติมีขมิ้มเลขคณิตในการวิเคราะห์ความพึงพอใจ และใช้ F-test และ Scheffe' test ในการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม โดยให้ค่าคะแนน มาตราประมาณค่า (rating scale) ดังนี้ (สำเร็จ และสุพรรณ, 2537)

พึงพอใจมาก	ให้ค่าคะแนน = 4
พึงพอใจปานกลาง	ให้ค่าคะแนน = 3
พึงพอใจน้อย	ให้ค่าคะแนน = 2
ไม่พึงพอใจ	ให้ค่าคะแนน = 1

และแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

3.26-4.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

2.51-3.25 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

1.76-2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

1.00-1.75 หมายถึง ไม่มีความพึงพอใจ

ผลการศึกษา

1. สภาพการผลิตและปัญหาการผลิตอ้อย

เกษตรกรมีขนาดพื้นที่ปลูกอ้อยเฉลี่ย 33.11 ไร่ต่อครัวเรือน เกษตรกรร้อยละ 38.6 ทำการปลูกอ้อยในต้นฤดูฝน รองลงมาร้อยละ 33.3 มีการปลูกอ้อยทั้งต้นฤดูฝนและปลายฤดูฝน เกษตรกรร้อยละ 46.0 ใช้พันธุ์อ้อยของตนเองโดยพันธุ์อ้อยที่เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกคือ พันธุ์อ้อยทอง 1 และพันธุ์ K88-92 เกษตรกรร้อยละ 69.3 มีการไถเตรียมดินเฉลี่ย 2.2 ครั้งและจ้างรถแทรกเตอร์ในการเตรียมดินก่อนปลูกอ้อย เกษตรกร ร้อยละ 88.4 จัดหาปุ๋ยเคมีจากโรงงานน้ำตาล เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.4) ใส่ปุ๋ยสูตร 16-16-8 โดยใส่ปุ๋ยเฉลี่ย 1.9 ครั้งต่อปี ในอัตราเฉลี่ย 65.03 กิโลกรัมต่อไร่ เกษตรกรร้อยละ 52.9 พบการระบาดของโรคในไร่อ้อย โดยร้อยละ 75.7 ใช้วิธีขุดต้นอ้อยที่เป็นโรคทิ้งเพื่อกำจัดโรคระบาด เกษตรกรประมาณกึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.3) ทำการตัดอ้อยเดือนในมกราคม-มีนาคม เกษตรกรร้อยละ 96.3 ใช้แรงงานคนในการเก็บเกี่ยวหรือตัดอ้อย

ปัญหาที่สำคัญในการผลิตอ้อยของเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ 1) ราคาอ้อยไม่แน่นอนในแต่ละปี (ร้อยละ 92.6) 2) ความหวานของอ้อยไม่เป็นไปตามความคาดหวัง (ร้อยละ 86.8) 3) ผลผลิตอ้อยต่อไร่ต่ำ (ร้อยละ 78.8) 4) การวัดระดับความหวานของโรงงานไม่เที่ยงตรง (ร้อยละ 78.3) 5) ราคาค่าจ้างแรงงานขนอ้อยขึ้นรถบรรทุกแพงเกินไป (ร้อยละ 77.8) ซึ่งอาจเป็นเพราะมีความต้องการแรงงานมากขึ้นจึงทำให้แรงงานขาดแคลน 6) เงินทุนในการปลูกอ้อยไม่เพียงพอ (ร้อยละ 77.8) 7) วัชพืชในไร่อ้อยมากเกินไป (ร้อยละ 76.2) 8) ฝนไม่ตกตามฤดูกาล (ร้อยละ 75.7) (ตารางที่ 1)

จะเห็นได้ว่าปัญหาที่สำคัญในลำดับต้น ๆ เป็นปัญหาเกี่ยวกับการตลาดเป็นส่วนใหญ่ ส่วนปัญหาในด้านการผลิตอ้อยนั้น พบว่า มีความสำคัญในลำดับรองลงไป ทั้งนี้ อาจเนื่องจากเหตุผลที่ว่า ราคาอ้อย

ในแต่ละปีนั้นขึ้นอยู่กับราคาน้ำตาลในตลาดโลกและมีความผันผวนสูง ดังนั้น เกษตรกรจึงเห็นว่าปัญหาด้านการตลาดเป็นปัญหาที่สำคัญในการผลิตอ้อยมากกว่าด้านอื่น

ตารางที่ 1 ปัญหาการผลิตอ้อยของเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดขอนแก่น

สภาพปัญหาการผลิตอ้อยของเกษตรกร	จำนวน (n=189)	ร้อยละ ¹
ด้านกายภาพ		
1) ฝนไม่ตกตามฤดูกาล	143	75.7
2) ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	124	65.6
3) น้ำท่วมขังในไร่อ้อย	107	56.6
ด้านชีวภาพ		
4) วัชพืชในไร่อ้อยมากเกินไป	144	76.2
5) อ้อยตายเนื่องจากการขาดน้ำ	127	67.2
6) มีการระบาดของโรคและแมลงศัตรูอ้อย	119	63.0
7) อัตราการงอกต่ำ	116	61.4
ด้านการผลิต		
8) ผลผลิตอ้อยต่อไร่ต่ำ	149	78.8
9) เงินทุนในการปลูกอ้อยไม่เพียงพอ	147	77.8
10) ขาดแคลนเครื่องมือปลูกอ้อยที่ทันสมัย	122	64.6
11) ขาดการส่งเสริมด้านการผลิตอ้อยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ	116	61.4
12) ขาดแคลนท่อนพันธุ์อ้อยที่ดี	114	60.3
13) พื้นที่ถือครองสำหรับปลูกอ้อยมีน้อย	113	59.8
14) ขาดแคลนแหล่งน้ำสำหรับปลูกอ้อย	100	52.9
15) ขาดการเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของสมาคมชาวไร่อ้อย	96	50.8
16) ขาดการเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ของโรงงานน้ำตาล	95	50.3
17) ไม่มีความรู้เรื่องการใช้สารเคมีในการผลิตอ้อยที่ถูกต้อง	90	47.6
18) ขาดความรู้ในการวางแผนการปลูกอ้อย	81	42.9
19) ขาดแคลนท่อนพันธุ์อ้อยปลูกซ่อม	80	42.3
20) ขาดแคลนแรงงานจ้างในการปลูกอ้อย	75	38.6
ด้านการตลาด		
21) ราคาอ้อยไม่แน่นอนในแต่ละปี	175	92.6
22) ความหวานของอ้อยไม่เป็นไปตามความคาดหวัง	164	86.8
23) การวัดระดับความหวานของโรงงานไม่เที่ยงตรง	148	78.3
24) ราคาค่าจ้างแรงงานขนอ้อยขึ้นรถบรรทุกแพงเกินไป	147	77.8
25) รถติดคิวที่โรงงานน้ำตาลนานเกินไป	128	67.7
26) ได้รับเงินค่าความหวานล่าช้า	126	66.7
27) ขนส่งอ้อยเข้าโรงงานไม่ทันเวลาทำการ	113	59.8
28) การจ่ายเงินค่าอ้อยของโรงงานมีหลายขั้นตอน	91	48.1
29) ระยะทางขนส่งอ้อยจากไร่ถึงโรงงานไกลเกินไป	79	41.8
30) การรับเงินค่าอ้อยล่าช้ากว่าที่โรงงานกำหนด	79	41.8
31) ไฟไหม้ไร่อ้อย	72	38.1
32) ตัดอ้อยก่อนระยะเวลาเก็บเกี่ยว	61	32.3

หมายเหตุ: ¹ตอบได้หลายคำตอบ

2. ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานและบริการของสมาคมชาวไร่อ้อย

เกษตรกรชาวไร่อ้อยมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานและบริการของสมาคมชาวไร่อ้อยอีสานกลาง ในด้านต่างๆ ดังนี้ (ตารางที่ 2)

1) ด้านการให้บริการเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต อ้อย พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อย 1 ประเด็น จาก 4 ประเด็นที่ศึกษา คือ การแนะนำสถานที่จัดจำหน่ายปุ๋ยเคมีและปุ๋ยชีวภาพที่ได้มาตรฐานและราคาถูก ($\bar{x}$ = 2.41) ส่วนประเด็นที่เหลือเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

2) ด้านการให้บริการด้านเกี่ยวกับกระบวนการทางการตลาด พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อย 2 ประเด็น จาก 6 ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ การเป็นตัวแทนเกษตรกรในการเจรจาต่อรองราคาอ้อยขั้นต่ำ ($\bar{x}$ = 2.50) และการบริหารจัดการในการขนส่งอ้อยและซ่อมแซมเส้นทางขนส่งอ้อยเข้าโรงงาน ($\bar{x}$ = 2.48) ส่วนประเด็นที่เหลือเกษตรกรมีความพึงพอใจปานกลาง

3) ด้านการให้บริการและปฏิบัติงานของบุคลากร พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจปานกลางทั้งหมดทุกประเด็นที่ศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเกษตรกรคิดว่าบุคลากรของสมาคมมีการให้บริการและปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายแล้ว

4) ด้านกระบวนการดำเนินงานและการให้บริการในด้านต่างๆ พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจ

มาก 2 ประเด็น จาก 16 ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ การรับจดทะเบียนสมาชิกชาวไร่อ้อย ($\bar{x}$ = 3.28) และวันเวลาในการเปิด-ปิด ทำการคือตั้งแต่ 8.30-16.30 น. ในวันจันทร์-ศุกร์ ($\bar{x}$ = 3.26) เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อย 2 ประเด็น ได้แก่ การปรับพื้นที่ให้เข้าออกไร่ได้โดยสะดวก ($\bar{x}$ = 2.46) และการเก็บเงินสวัสดิการจากสมาชิกเพื่อใช้บำรุงสมาคมและซ่อมแซมถนน ($\bar{x}$ = 2.40) ส่วนประเด็นที่เหลือเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

โดยภาพรวมแล้วเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานและการให้บริการของสมาคมชาวไร่อ้อยอีสานกลางในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 2.82) อย่างไรก็ตามเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับน้อยในหลายด้าน ซึ่งสมาคมควรนำมาเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานและการให้บริการแก่เกษตรกร ได้แก่ 1) การแนะนำสถานที่จัดจำหน่ายปุ๋ยเคมีและปุ๋ยชีวภาพที่ได้มาตรฐานและราคาถูก 2) การเป็นตัวแทนเกษตรกรในการเจรจาต่อรองราคาอ้อยขั้นต่ำ 3) การบริหารจัดการในการขนส่งอ้อยและซ่อมแซมเส้นทางขนส่งอ้อยเข้าโรงงาน 4) การปรับพื้นที่ให้เข้าออกไร่อ้อยได้โดยสะดวก และ 5) การเก็บเงินสวัสดิการจากสมาชิกเพื่อใช้บำรุงสมาคมและซ่อมแซมถนน

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกรชาวไร่อ้อยที่มีต่อการดำเนินงานและบริการของสมาคมชาวไร่อ้อยอีสานกลาง

การดำเนินงานและบริการ (n=189)	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการให้บริการเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตอ้อยของสมาคม			
1. การแนะนำสถานที่จัดจำหน่ายท่อนพันธุ์ที่ดีและต้านทานต่อโรคและแมลง	2.83	0.741	ปานกลาง
2. การเรียกร้องให้รัฐบาลพิจารณาแหล่งเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ	2.71	0.965	ปานกลาง
3. การแนะนำบริษัทหรือสถานที่จัดจำหน่ายสารเคมีที่ได้มาตรฐานและราคาถูก	2.63	0.896	ปานกลาง
4. การแนะนำสถานที่จัดจำหน่ายปุ๋ยเคมีและปุ๋ยชีวภาพที่ได้มาตรฐานและราคาถูก	2.41	0.893	น้อย

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกรชาวไร่อ้อยที่มีต่อการดำเนินงานและบริการของสมาคมชาวไร่อ้อยอีสานกลาง (ต่อ)

การดำเนินงานและบริการ (n=189)	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการให้บริการเกี่ยวกับกระบวนการทางการตลาดของสมาคม			
5. การรณรงค์การใช้รถ-ใช้ถนนอย่างปลอดภัยในการขนส่งอ้อย	3.01	0.875	ปานกลาง
6. การอำนวยความสะดวกในการติดต่อรับเงินส่งเสริมการปลูกอ้อยให้กับชาวไร่อ้อย	2.79	0.884	ปานกลาง
7. การดำเนินงานในการจ่ายเงินทดแทนอ้อยสด	2.75	0.949	ปานกลาง
8. การเจรจาต่อรองกับโรงงานเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินส่งเสริมการปลูกอ้อย(เงินเกี่ยว)	2.72	0.939	ปานกลาง
9. การเป็นตัวแทนเกษตรกรในการเจรจาต่อรองราคาอ้อยขั้นต่ำ	2.50	1.024	น้อย
10. การบริหารจัดการในการขนส่งอ้อยและซ่อมแซมเส้นทางขนส่งอ้อยเข้าโรงงาน	2.48	0.982	น้อย
ด้านการให้บริการและการปฏิบัติงานของบุคลากรสมาคม			
11. เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการใช้ภาษาหรือถ้อยคำที่สุภาพในการให้บริการ	3.08	0.794	ปานกลาง
12. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติและดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย	2.99	0.782	ปานกลาง
13. จำนวนเจ้าหน้าที่ของสมาคมมีเพียงพอต่อการให้บริการแก่สมาชิก	2.96	0.834	ปานกลาง
14. เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการให้บริการด้วยความเสมอภาคแก่สมาชิกทุกราย	2.88	0.963	ปานกลาง
15. คณะกรรมการปฏิบัติและดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย	2.86	0.827	ปานกลาง
16. การนำเอาข้อเสนอแนะของสมาชิกมาใช้ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน	2.80	0.852	ปานกลาง
17. เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการเข้ามาให้ความช่วยเหลือแก้ไขเมื่อสมาชิกมีปัญหา	2.75	0.938	ปานกลาง
18. ความถี่ในการตรวจเยี่ยมให้คำแนะนำในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการ	2.73	0.848	ปานกลาง
ด้านกระบวนการดำเนินงานและการให้บริการในด้านต่าง ๆ ของสมาคม			
19. การรับจดทะเบียนสมาชิกชาวไร่อ้อย	3.28	0.700	มาก
20. เวลาเปิด-ปิด ทำการและวันเปิด-ปิด ทำการตั้งแต่วันจันทร์-ศุกร์	3.26	0.708	มาก
21. วัน เวลาและจำนวนครั้งในการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสมาคม	3.10	0.780	ปานกลาง
22. วิธีการและเงื่อนไขการรับสมัครสมาชิกใหม่	3.04	0.713	ปานกลาง
23. วัน เวลาและจำนวนครั้งในการนัดประชุมพิเศษ	2.99	0.799	ปานกลาง
24. การแจ้งข่าวสารของสมาคมเพิ่มเติมเมื่อสมาชิกเข้าไปใช้บริการที่สำนักงาน	2.98	0.818	ปานกลาง
25. การแจ้งข่าวสารของสมาคมแก่สมาชิกอย่างต่อเนื่อง	2.92	0.869	ปานกลาง
26. การให้คำแนะนำในการติดต่อกับแหล่งความรู้เรื่องอ้อย	2.91	0.817	ปานกลาง
27. การให้ความรู้แก่สมาชิกเกี่ยวกับการผลิตอ้อย	2.90	0.870	ปานกลาง
28. การจัดป้ายนิเทศปิดประกาศข่าวสารของสมาคมเพื่อประชาสัมพันธ์ในเรื่องต่างๆ	2.89	0.812	ปานกลาง
29. ความชัดเจนของระเบียบข้อบังคับของสมาคม	2.85	0.833	ปานกลาง
30. การได้รับข่าวสารของสมาคมจากเจ้าหน้าที่พนักงานหรือคณะกรรมการ	2.84	0.887	ปานกลาง
31. กระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการสมาคม	2.72	0.870	ปานกลาง
32. การแจกเอกสารรายงานกิจกรรมแสดงงบดุล-งบกำไรขาดทุนตามรอบบัญชีประจำปีให้แก่สมาชิก	2.68	0.861	ปานกลาง
33. การปรับปรุงพื้นที่ให้สามารถเข้าออกไร่อ้อยโดยสะดวก	2.46	0.970	น้อย
34. การเก็บเงินสวัสดิการจากสมาชิกเพื่อบำรุงสมาคมและซ่อมแซมถนน	2.40	0.909	น้อย
ความพึงพอใจในภาพรวม	2.82	0.858	ปานกลาง

3. ความพึงพอใจของเกษตรกรชาวไร่อ้อยที่มีขนาดพื้นที่ปลูกอ้อยแตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรชาวไร่อ้อยที่มีต่อการดำเนินงานและบริการของสมาคมชาวไร่อ้อยอีสานกลางจำแนกตามขนาดพื้นที่ปลูกอ้อย พบว่า เกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่ปลูกอ้อยแตกต่างกัน 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มที่มีขนาดพื้นที่ปลูกอ้อยไม่เกิน 15 ไร่ กลุ่มที่มีขนาดพื้นที่ปลูกอ้อยตั้งแต่ 16 – 30 ไร่ และกลุ่มที่มีขนาดพื้นที่ปลูกอ้อยมากกว่า 30 ไร่ โดยใช้สถิติ F-test พบว่า มีระดับความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 10 ประเด็น ได้แก่ 1) การแนะนำบริษัทหรือสถานที่จัดจำหน่ายท่อนพันธุ์ที่ดีให้ผลผลิตสูงและต้านทานต่อโรคและแมลง ($p < 0.001$) 2) การบริหารจัดการในการขนส่งอ้อยและซ่อมแซมเส้นทางขนส่งอ้อยเข้าโรงงาน ($p < 0.001$) 3) การอำนวยความสะดวกในการติดต่อรับเงินส่งเสริมการปลูกอ้อยให้กับชาวไร่อ้อย (เงินเกี่ยว) ($p < 0.01$) 4) เจ้าหน้าที่พนักงานและคณะกรรมการให้บริการด้วยความเสมอภาคแก่สมาชิกทุกรายไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรรายเล็กหรือว่าเกษตรกรรายใหญ่ ($p < 0.01$) 5) การจัดป้ายนิเทศปิดประกาศข่าวสารของสมาคมเพื่อประชาสัมพันธ์ในเรื่องต่างๆ ($p < 0.01$) 6) เจ้าหน้าที่พนักงานและคณะกรรมการเข้ามาให้ความช่วยเหลือแก้ไขเมื่อสมาชิกมีปัญหา ($p < 0.05$) 7) ความถี่ในการตรวจเยี่ยมให้คำแนะนำในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่พนักงานและคณะกรรมการ ($p < 0.05$) 8) คณะกรรมการสมาคมมีการปฏิบัติและดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ที่

ตนเองได้รับมอบหมาย ($p < 0.05$) 9) การจัดทำเอกสารรายงานกิจกรรมแสดงงบดุล – งบกำไรขาดทุนตามรอบบัญชีประจำปีแจกให้แก่สมาชิก ($p < 0.05$) และ 10) การให้คำแนะนำในการติดต่อกับแหล่งความรู้เรื่องอ้อย ($p < 0.05$)

เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในแต่ละประเด็นดังกล่าวข้างต้นระหว่างคู่ด้วยวิธี Scheffe' test ที่ระดับ .05 พบว่า กลุ่มที่มีขนาดพื้นที่ปลูกอ้อยไม่เกิน 15 ไร่ มีค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในหลายประเด็นสูงกว่ากลุ่มที่มีขนาดพื้นที่ปลูกอ้อยมากกว่า 30 ไร่

จะเห็นได้ว่า เกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่ปลูกอ้อยน้อยกว่า มีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่มีขนาดพื้นที่ปลูกอ้อยมากกว่า ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเหตุผลที่ว่าเกษตรกรรายใหญ่มีรายได้จากการผลิตอ้อยมากกว่าและต้องจ่ายเงินสนับสนุนให้กับสมาคมเป็นจำนวนมากกว่าด้วยเช่นกัน ดังนั้น เกษตรกรกลุ่มนี้จึงมีความคาดหวังให้ทางสมาคมให้ความช่วยเหลือและบริการอย่างเต็มที่ให้คุ้มกับเงินที่ได้จ่ายไป ซึ่งสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของ จิตตินันท์ บุญเสริม และประกายรัตน์ (2542) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดจากการประเมินคุณค่าและการรับรู้คุณภาพของสิ่งนั้น ซึ่งถ้าตรงกับสิ่งที่ผู้รับมีความต้องการหรือตรงกับความคาดหวังที่มีอยู่ย่อมนำมาซึ่งความพึงพอใจในสิ่งใดสิ่งนั้น

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดขอนแก่นจำแนกตามขนาดพื้นที่ปลูกอ้อย

ประเด็น (n=189)	ไม่เกิน 15 ไร่ (n=71)		16 - 30 ไร่ (n=63)		มากกว่า 30 ไร่ (n=55)		F
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	
ด้านการให้บริการเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตอ้อยของสมาคม							
1. การแนะนำสถานที่จัดจำหน่ายพันธุ์ที่ดีและต้านทานต่อโรคและแมลง	3.07 ^a	0.72	2.76 ^b	0.68	2.58 ^b	0.73	7.579***
2. การเรียกร้องให้รัฐบาลพิจารณาแหล่งเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ	2.82	0.94	2.71	0.86	2.56	1.08	1.070
3. การแนะนำบริษัทหรือสถานที่จัดจำหน่ายสารเคมีที่ได้มาตรฐานและราคาถูก	2.73	0.89	2.68	0.91	2.51	0.87	1.022
4. การแนะนำสถานที่จัดจำหน่ายปุ๋ยเคมีและปุ๋ยชีวภาพที่ได้มาตรฐานและราคาถูก	2.41	0.91	2.48	0.89	2.35	0.86	0.314
ด้านการให้บริการเกี่ยวกับกระบวนการทางการตลาดของสมาคม							
5. การรณรงค์การใช้รถ-ใช้ถนนอย่างปลอดภัยในการขนส่งอ้อย	3.02	0.74	2.95	0.81	2.84	1.05	2.901
6. การอำนวยความสะดวกในการติดต่อรับเงินส่งเสริมการปลูกอ้อยให้กับชาวไร่อ้อย	3.03 ^a	0.89	2.76 ^{ab}	0.81	2.53 ^b	0.87	5.263**
7. การดำเนินงานในการจ่ายเงินทดแทนอ้อยสด	2.89	0.91	2.71	0.86	2.62	1.06	1.323
8. การเจรจาต่อรองกับโรงงานเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินส่งเสริมการปลูกอ้อย (เงินเกี่ยว)	2.86	1.00	2.70	0.87	2.45	0.91	2.892
9. การเป็นตัวแทนเกษตรกรในการเจรจาต่อรองราคาอ้อยขั้นต่ำ (การประกันราคาอ้อยขั้นต้น)	2.58	1.05	2.59	1.02	2.29	0.97	1.587
10. การบริหารจัดการในการขนส่งอ้อยและซ่อมแซมเส้นทางขนส่งอ้อยเข้าโรงงาน	2.76 ^a	0.87	2.51 ^a	1.03	2.09 ^b	0.94	7.766***
ด้านการให้บริการและการปฏิบัติงานของบุคลากรสมาคม							
11. เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการใช้ภาษาหรือถ้อยคำที่สุภาพอ่อนโยนในการให้บริการ	3.21	0.80	3.13	0.66	2.87	0.88	3.011
12. เจ้าหน้าที่สมาคมปฏิบัติและดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย	3.04	0.81	3.06	0.71	2.85	0.80	1.262
13. จำนวนเจ้าหน้าที่ของสมาคมมีเพียงพอต่อการให้บริการแก่สมาชิก	3.04	0.86	2.98	0.77	2.84	0.85	0.975
14. เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการให้บริการด้วยความเสมอภาคแก่สมาชิกทุกราย	2.94 ^a	0.93	3.13 ^a	0.85	2.51 ^b	1.01	6.694**
15. คณะกรรมการปฏิบัติและดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย	3.06 ^a	0.80	2.84 ^{ab}	0.80	2.64 ^b	0.82	4.168*
16. การนำเอาข้อเสนอแนะของสมาชิกมาใช้ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน	2.94	0.87	2.73	0.74	2.69	0.92	1.685
17. เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการเข้ามาให้ความช่วยเหลือแก้ไขเมื่อสมาชิกมีปัญหา	2.90 ^a	0.95	2.81 ^{ab}	0.84	2.49 ^b	0.97	3.226*
18. ความถี่ในการตรวจเยี่ยมให้คำแนะนำในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการ	2.94 ^a	0.80	2.62 ^b	0.88	2.58 ^b	0.80	3.737*

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดขอนแก่นจำแนกตามขนาดพื้นที่ปลูกอ้อย (ต่อ)

ประเด็น (n=189)	ไม่เกิน 15 ไร่ (n=71)		16 - 30 ไร่ (n=63)		มากกว่า 30 ไร่ (n=55)		F
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	
ด้านกระบวนการดำเนินงานและการให้บริการในด้านต่าง ๆ ของสมาคม							
19. การรับจดทะเบียนสมาชิกชาวไร่อ้อย	3.24	0.76	3.37	0.63	3.24	0.63	0.689
20. เวลาเปิด-ปิด ทำการตั้งแต่ 8.30-16.30 น. และวันเปิด-ปิด ทำการตั้งแต่วันจันทร์-ศุกร์ของสมาคมเหมาะสมกับสมาชิก	3.32	0.71	3.27	0.67	3.16	0.73	0.803
21. วัน เวลาและจำนวนครั้งในการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสมาคม	3.11	0.74	3.22	0.75	2.93	0.83	2.156
22. วิธีการและเงื่อนไขการรับสมัครสมาชิกใหม่	3.07	0.83	3.16	0.57	3.04	0.79	0.436
23. วัน เวลาและจำนวนครั้งในการนัดประชุมพิเศษนอกเหนือจากการประชุมสามัญประจำปี	3.11	0.68	2.98	0.72	2.84	0.91	1.974
24. การแจ้งข่าวสารของสมาคมเพิ่มเติมเมื่อสมาชิกเข้าไปใช้บริการที่สำนักงาน	3.07	0.76	2.98	0.70	2.85	0.98	1.081
25. การแจ้งข่าวสารของสมาคมแก่สมาชิกอย่างต่อเนื่อง	3.01	0.83	2.95	0.85	2.76	0.92	1.357
26. การให้คำแนะนำในการติดต่อกับแหล่งความรู้เรื่องอ้อย	3.11 ^a	0.80	2.83 ^b	0.77	2.75 ^b	0.84	3.745*
27. การให้ความรู้แก่สมาชิกเกี่ยวกับการผลิตอ้อย	3.08	0.85	2.87	0.81	2.71	0.91	3.012
28. การจัดป้ายนิเทศปิดประกาศข่าวสารของสมาคมเพื่อประชาสัมพันธ์ในเรื่องต่างๆ	3.11 ^a	0.74	2.89 ^{ab}	0.69	2.62 ^b	0.93	6.062**
29. ความชัดเจนของระเบียบข้อบังคับสมาคม	2.86	0.78	2.97	0.67	2.69	1.03	1.651
30. การได้รับข่าวสารของสมาคมจากเจ้าหน้าที่พนักงานหรือคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง	2.93	0.85	2.90	0.83	2.64	0.96	1.998
31. กระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการสมาคม	2.76	0.76	2.84	0.78	2.53	1.05	2.064
32. การจัดทำเอกสารรายงานกิจกรรมแสดงงบดุล-งบกำไรขาดทุนตามรอบบัญชีประจำปีแจกให้แก่สมาชิก	2.85 ^a	0.87	2.46 ^b	0.89	2.71 ^{ab}	0.76	3.477*
33. การปรับปรุงพื้นที่ให้สามารถเข้าออกไร่ได้โดยสะดวก	2.54	0.99	2.52	1.01	2.27	0.87	1.378
34. การเก็บเงินสวัสดิการจากสมาชิกเพื่อบำรุงสมาคมและซ่อมแซมถนน	2.56	0.89	2.35	0.86	2.24	0.96	2.163

หมายเหตุ * แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวเดียวกัน ซึ่งอยู่ในแถวเดียวกันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปและวิจารณ์

จากการศึกษาข้างต้น พบว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อยส่วนใหญ่มีปัญหาที่สำคัญที่สุดคือ ปัญหาทางการตลาด ได้แก่ ราคาอ้อยไม่แน่นอนในแต่ละปี เป็นเพราะราคาอ้อยมีการเปลี่ยนแปลงทุกปีขึ้นกับตลาดโลกในปีนั้นๆ อีกทั้งยังขึ้นกับราคาปัจจัยการผลิตใน

ปีนั้นๆ อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุจรรยา (2548) ที่พบว่า ปัญหาสำคัญในการผลิตอ้อยของเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดขอนแก่น คือ ราคาอ้อยไม่แน่นอนเพราะราคาอ้อยเปลี่ยนแปลงทุกปี ดังนั้น ทางสมาคมซึ่งเป็นตัวแทนเกษตรกรควรเจรจาต่อรองให้ได้ราคาอ้อยขั้นต่ำที่เกษตรกรสามารถ

ประกอบอาชีพได้โดยไม่ขาดทุน เพื่อความยั่งยืนในอาชีพปลูกอ้อยต่อไป

ส่วนปัญหาด้านการผลิตนั้น ปัญหาฝนไม่ตกตามฤดูกาลนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนในการผลิตอ้อย ซึ่งหากฤดูกาลผลิตใดเกิดปัญหาฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วงหรือมีฝนตกมากเกินไปก็จะส่งผลกระทบต่อผลผลิตอ้อยในปีนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุเทพ (2545) ที่พบว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดขอนแก่นมีปัญหาขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้เกษตรกรหาวิธีการนำน้ำใต้ดินมาใช้ประโยชน์โดยประหยัด เช่น การให้น้ำด้วยระบบน้ำหยดและเน้นขยายพื้นที่ปลูกในเขตที่สามารถให้น้ำชลประทานได้

ในด้านความพึงพอใจของเกษตรกรนั้น แม้ว่าเกษตรกรชาวไร่อ้อย จะมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง แต่มีหลายประเด็นที่เกษตรกรยังมีความพึงพอใจน้อย เช่น 1) การเป็นตัวแทนเกษตรกรในการต่อรองราคาอ้อยขั้นต่ำ ซึ่งสมาคมควรจะศึกษาหาข้อมูลรอบด้าน เช่น ข้อมูลต้นทุนการผลิต เพื่อนำไปเจรจาต่อรองให้ได้ว่าค่ารับซื้ออ้อยขั้นต่ำที่เหมาะสม 2) การแนะนำสถานที่จัดจำหน่ายปุ๋ยให้แก่ชาวไร่อ้อยเพื่อให้ได้ทราบว่ามีแหล่งจำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีที่มีคุณภาพสูง และราคาเหมาะสมอยู่ที่ใดบ้าง และ 3) การเก็บเงินบำรุงสมาคม ซึ่งเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยจะต้องจ่ายให้กับสมาคมในอัตรา 3 บาทต่อตันอ้อยที่ส่งเข้าโรงงาน นอกจากนี้ สมาคมชาวไร่อ้อยควรให้ความสนใจในความต้องการ และความคาดหวังของเกษตรกรรายใหญ่ที่มีต่อสมาคม ในด้านการให้บริการต่างๆ เนื่องจากเกษตรกรกลุ่มนี้จ่ายเงินอุดหนุนให้กับสมาคมเป็นจำนวนมากกว่าเกษตรกรรายย่อย อาจมีความคาดหวังที่จะได้รับบริการต่างๆ จากสมาคมเป็นอย่างมาก จึงมีความพึงพอใจต่อการให้บริการในบางด้านน้อยกว่าเกษตรกรรายย่อย ประเด็นต่างๆ เหล่านี้ ควรได้รับความสนใจจากคณะกรรมการและผู้บริหารสมาคมเพื่อนำไปพิจารณาปรับปรุงการบริการ

ต่างๆ ที่ชาวไร่อ้อยพึงได้รับ ให้มีคุณภาพในระดับที่เป็นที่พึงพอใจของสมาชิกสมาคมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรื่องการผลิตอ้อย

1) ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในเรื่องผลกระทบจากการเผาอ้อยก่อนตัด และระยะเวลาที่เหมาะสมในการตัดอ้อยเพื่อให้ได้ความหวานสูงสุดตามสายพันธุ์ที่เกษตรกรปลูก การบำรุงดินที่ถูกวิธีเพื่อเป็นการเพิ่มธาตุอาหารในดินนอกเหนือจากการใช้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียว การเพิ่มผลผลิตอ้อยต่อไร่ การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชที่ถูกต้อง การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชที่ถูกวิธี เช่น การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน เป็นต้น

2) ควรให้ความรู้แก่เกษตรกรในการวางแผนการผลิต การบริหารจัดการเงิน การทำบัญชีครัวเรือนและการประสานงานในการติดต่อกับแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้แก่เกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหาเงินทุนในการปลูกอ้อยไม่เพียงพอ อาจเป็นเพราะเกษตรกรขาดการวางแผน และการบริหารจัดการที่ดี ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนที่ใช้ในการผลิตอ้อย อีกทั้งปัจจัยการผลิตอ้อยยังมีราคาเพิ่มขึ้นทุกปี ถ้าหากเกษตรกรขาดการวางแผนในการผลิตที่ดี อาจส่งผลให้เกษตรกรขาดทุนจากการปลูกอ้อยก็เป็นได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงการดำเนินงานและบริการของสมาคมชาวไร่อ้อย

1) สมาคมชาวไร่อ้อยควรเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการวัดระดับความหวานกับทางโรงงานเพื่อป้องกันการดำเนินงานที่ไม่โปร่งใสของทางโรงงาน และควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรว่าในการวัดความหวานของทางโรงงานนั้นมีขั้นตอนและวิธีดำเนินงานอย่างไร

2) สมาคมชาวไร่อ้อยควรเข้ามาดำเนินงานและให้บริการในเรื่องการซ่อมแซมเส้นทางขนส่งอ้อยเข้าโรงงาน การปรับพื้นที่ไร่รดและสมาชิกสามารถเข้าออกไร่ได้โดยสะดวก ตามวัตถุประสงค์ในการเก็บเงินสวัสดิการจากสมาชิกให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง และควรมีการชี้แจงและประชาสัมพันธ์ในเรื่องนี้ให้มากขึ้นว่าเหตุใดเกษตรกรยังไม่ได้รับการซ่อมแซมถนนอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) การศึกษาการดำเนินงานและให้บริการของสมาคมชาวไร่อ้อยในแต่ละฤดูกาลผลิต เนื่องจากในแต่ละฤดูกาลผลิตนั้น การดำเนินงานและการให้บริการของสมาคมมีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะนั้น จึงเป็นที่น่าศึกษาว่าสมาคมชาวไร่อ้อยมีการดำเนินงานหรือให้บริการอะไรบ้างที่เปลี่ยนแปลงจากฤดูกาลผลิตที่ผ่านมาเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบการดำเนินงานและให้บริการ และเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้วางแผนการดำเนินงานและให้บริการในฤดูกาลผลิตปีต่อไป

2) ความคาดหวัง ความต้องการส่งเสริมความรู้และการบริการของเกษตรกรชาวไร่อ้อยที่มีต่อสมาคมชาวไร่อ้อย เพราะจากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรยังมีความต้องการความรู้ในด้านต่างๆ ทั้งด้านการผลิต การตลาดและการบริการในหลายประเด็นอยู่ เพราะหากเกษตรกรได้รับในสิ่งที่คาดหวังและต้องการแล้วก็จะส่งผลต่อความพึงพอใจได้ ดังนั้นสมาคมควรที่จะได้รับทราบถึงความคาดหวัง ความต้องการที่จะได้รับส่งเสริมความรู้ และการบริการเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้สอดคล้องเหมาะสมกับความคาดหวัง และความต้องการของเกษตรกรต่อไป เพื่อความยั่งยืนของอาชีพการทำไร่อ้อยและความมั่นคงของสมาคมชาวไร่อ้อยและสถาบันเกษตรกรต่อไป

3) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและให้บริการของสมาคมชาวไร่อ้อย หลังจากการได้รับการส่งเสริมและให้บริการตามความคาดหวัง ความต้องการและความพึงพอใจของเกษตรกรชาวไร่อ้อยแล้ว ต้องทำการติดตามและประเมินผลการ

ดำเนินงานและให้บริการ เพื่อที่จะทราบถึงการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพของสมาคมว่ามีมากน้อยเพียงใด และทราบถึงจุดอ่อนของสมาคมเพื่อนำมาใช้ปรับปรุงการดำเนินงานและให้บริการแก่เกษตรกรต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จิตตินันท์ เดชะคุปต์, บุญเสริม หุตะแพทย์ และประกายรัตน์ ภัทรธิตี. 2542. รายงานการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดบริการสถานรับเลี้ยงเด็กในเขตกรุงเทพมหานคร: ความต้องการรูปแบบและคุณภาพ. กรมสุขภาพจิต.
- นิวัฒน์ มาศวรรณา. 2541. สถาบันเกษตรกร. ขอนแก่น: คณะเกษตรศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น. 2550. รายงานประจำปี 2550. สำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย. 2551. ระเบียบวาระอ้อยแห่งชาติ. กระทรวงอุตสาหกรรม.
- สำเริง จันทรสวรรณ และสวรรณ บัวทวน. 2537. สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมาคมชาวไร่อ้อยอีสานกลาง. 2543. เจตนารมณ์ พ.ร.บ. อ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527. สมาคมชาวไร่อ้อยอีสานกลาง.
- สุจรรยา วงษ์พัฒน์. 2548. ความต้องการส่งเสริมและบริการของเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุเทพ มีบุญ. 2545. สิ่งจูงใจในการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.